

КВНЗ «ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»

**«3 БЕРЕЗНЯ – ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ
ДИКОЇ ПРИРОДИ»**

ЖЕРЕБКІНА З. Г., ЗАВІДУВАЧКА БІБЛІОТЕКИ,
ПАВЛОВА Г. М., БІБЛІОТЕКАРКА

20 грудня 2013 року Генеральна Асамблея ООН (ГА ООН) на 68-й сесії проголосила 3 березня – день підписання Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (1973), – Всесвітнім днем дикої природи.

Відзначають цю дату з метою привернення уваги суспільства до краси й різноманіття дикої природи та дбайливого ставлення до неї.

-
- Науковці занепокоєні різким скороченням популяцій диких тварин.
 - Так, за останнє п'ятдесятиліття кількість тварин на нашій планеті зменшилася на 60%.
 - Цей шокуючий показник свідчить про те, що сьогодні природа потребує захисту від людської діяльності. Сотні видів цінних тварин, серед яких леопарди, амурські тигри, сніжний барс, білий кит, риби, що наповнюють глибини морів і океанів, перебувають на межі зникнення.
 - Про цю нагальну проблему необхідно говорити, привертати до неї увагу можновладців, щоб протидіяти знищенню дикої природи.
 - Якщо такої протидії не буде, вона просто зникне.

ПРИРОДА УКРАЇНИ

<https://sites.google.com/site/prirodaukraieni9612/>

-
- Природа України... Така казкова, така тендітна... Оспівана Тарасом Шевченком, Іваном Франком, Лесею Українкою та іншими митцями слова.
 - Усі видатні українські письменники не могли не звернути на неї уваги: вони милувались нею, захоплювались, присвячували свої найкращі твори.
 - Наша природа жива, неповторна й така багата, має лікувальні властивості.
 - Наша природа дарує нам стільки добра й у відповідь потребує лише невеличкої турботи – хоча б частинку нашого люблячого серця, сповненого поваги та вдячності до неї.
 - Лише тоді навколишній світ подарує нам усе, на що здатен, віддасть нам усі свої коштовні дарунки.

-
- Природа України багата й різноманітна.
 - Завдяки географічному положенню та кліматичним умовам у нас є просторі степи й густі ліси, лагідні моря й величні гори, бурхливі річки та спокійні озера, на просторах країни ростуть тисячі видів рослин і є величезна кількість тварин.
 - Україна завжди асоціюється з безкраїми золотими ланами під чистим блакитним небом. Повний дозрілий колос пшениці символізує багатство та родючість: він важкий і хилиться до самої землі, ніби дякуючи за силу, якою вона його наповнила. Над ланами легко кружляють птахи, і далеко навкруги розноситься їхній спів.

3 БЕРЕЗНЯ – ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ ДИКОЇ ПРИРОДИ

Ліси та лісовкриті площі
10,7 млн га

Хутрові звірі
(білки, зайці, лисиці та ін.)
1,7 млн голів

Перната дичина
(гуси, лебеді, качки та ін.)
10,4 млн голів

Копитні тварини
(лосі, кабани, зубри та ін.)
понад 217 тис.

Дані по Україні за 2018 рік

-
- Сьогодні Червона книга України налічує 542 види тварин. Багато з них такі малочисельні, що потребують охорони, оскільки знаходяться на межі повного зникнення.
 - ***Їжак вухатий***. Він поширений на території Європи, зокрема й України, живе переважно в степах і пустелях. Унікальним серед інших їжаків роблять його довгі вуха, які можуть бути за розміром як пів голови.

➤ **Вихухіль або хохуля.** Крім екстравагантної назви, цю тваринку також виділяє те, що вона належить до однієї з найдавніших груп ссавців, її родичі жили понад 30 млн років тому.

Саме тому хохулю називають сучасником мамонтів. Як не дивно, ця доволі незвична тваринка є родичем крота. Оскільки хохуля переважну більшість свого життя проводить під водою, вушних раковин у неї немає, а слухові отвори закриті шкірою.

Хохуля — найстаріший ссавець в Україні з ряду комахоїдних. Тривалість її життя — 4 – 5 років.

➤ **Рись.** Мало хто може скласти їй конкуренцію в грації під час полювання.

Досі достеменно не вивчено значення в рисі своєрідних пензликів на вухах, проте зафіксовано, що без них її слух суттєво знижується.

Рись завжди вважалася таємничою твариною, а стародавні народи наділяли її міфічними силами. Греки, зокрема, вірили у здатність рисі бачити предмети наскрізь. Тривалість її життя – 7 років.

➤ **Беркут.** Розмах крил птаха сягає два з половиною метри, а вага до шести кілограм.

Окрім величезних розмірів, його також виділяє хист до будування: шириною гнізда беркута понад два метри, а висотою – до трьох із половиною метрів, можуть витримати масу людини.

Швидкість – до 240 – 320 км/год.

➤ **Зубр.** Наймогутніший парнокопитний в Україні. Висота його понад два метри, а вага тонна. Він є близьким родичем бізона американського. Зубри унікальні у своїй самостійності.

Маса телят при появі на світ до 25 кілограмів, проте вже через півтори години після народження теля вільно пересувається, може слідувати за мамою та стадом. Через три тижні після народження зубри вже можуть харчуватися травою.

Тривалість життя –18 – 25 років.

➤ Величезний і грізний **бурий ведмідь** сьогодні також під загрозою зникнення.

Незважаючи на великі розміри, ведмідь може розвивати швидкість до 40 миль/год, що майже втричі швидше середньостатистичної людини.

У зимовій сплячці пульс ведмедів може сповільнюватися до восьми ударів на хвилину.

Найточніший спосіб визначення їх віку – це підрахунок кілець на зрізі корінного зуба.

Тривалість життя – 20 – 30 років.

➤ **Вовки.** Є досить багато підвидів цих кмітливих хижаків, і у всіх відрізняється специфічне виття, яке вони використовують для спілкування один із одним.

Вовки вміють вити, бурчати, завивати, гарчати, скавчати й гавкати, і кожен їх звук має безліч варіацій та певне значення.

Вовки, які пішли або були вигнані зі зграї, зазвичай стають одинаками й дуже рідко виють.

Вовки дуже прискіпливі до вибору партнера й переважно пару вибирають на все життя.

Усі щенята вовків народжуються сліпими та глухими й повністю залежать від своїх батьків.

У вовків у сорок разів більше рецепторів нюху, ніж у людини, що дає їм можливість відчути запах здобичі на відстані понад півтора кілометра.

Тривалість їх життя – 16 років.

НАЙНЕБЕЗПЕЧНІШІ ТВАРИНИ СВІТУ

СТАТИСТИКА ГИБЕЛІ ЛЮДЕЙ КОЖНОГО РОКУ ВІД ТВАРИН

➤ **Комарі.** Ніяка інша тварина навіть не наближується до жахливої статистики вбивства людей цими комахами.

Вони переносять безліч небезпечних захворювань, найгіршим серед яких є малярія, яка щорічно вбиває понад 500 000 людей.

Також комарі можуть переносити енцефаліт і гарячку денге, які без належного лікування також призводять до летальних випадків.

Сьогодні вчені налічують понад 2500 видів комарів, які зустрічаються практично в усьому світі, за винятком Антарктиди.

У пік сезону розмноження кількість комарів може перевершити чисельністю всіх інших тварин на Землі, окрім мурах і термітів.

На щастя, в Україні заразитися малярією від комарів майже неможливо, однак, варто пам'ятати про цю загрозу, коли ви збираєтеся подорожувати до екзотичних країн.

-
- Тривалість життя цих комах залежить від температурного режиму.
 - Якщо температура повітря вища за +25 градусів за Цельсієм, комарі живуть у середньому до 45 днів.
 - Якщо температура падає до +20 градусів, тривалість їх життя збільшується до 2 місяців.
 - Восени, коли температура повітря знижується до +10 – 15 градусів, обмінні процеси в тілі комах уповільнюються, але тривалість їхнього життя не скорочується.
 - Жити у квартирі комахи можуть місяць, а інколи й довше. Але вони не можуть відкладати у приміщенні яйця. Для цього їм краще підходять підвали, погребі, стоки тощо.

-
- Природа радує око.
 - Та її краса ще й у тому, що вона наділяє нас усім необхідним для життя – повітрям і водою, корисними копалинами, їжею, сировиною для будівництва, пошиття одягу, друкування книжок тощо.
 - А щоб краса природи не збідніла, не зникли її чудові ландшафти, не зміліли річки, не вимирали тварини, люди мають піклуватися про неї – будувати екологічні виробництва, користуватися чистою енергією, а насамперед, не смітити на вулицях.

**КРАСА
ПРИРОДИ
В
УКРАЇНСЬКІЙ
ЛІТЕРАТУРІ**

http://shatsk-sch1-bibl.volyn.sch.in.ua/chitachevi/yak_stati_chitachem/movu_ridnoi_prirodi_rozumiti_sercem_vchisj/krasa_prirodi_v_ukrainskij_literaturi/

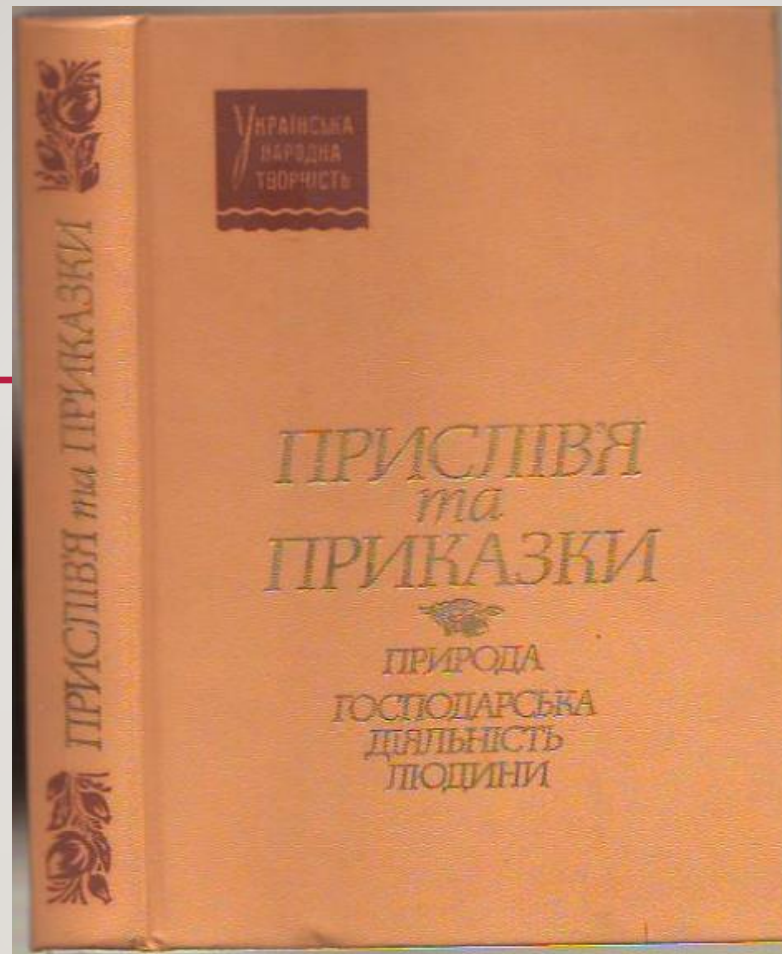
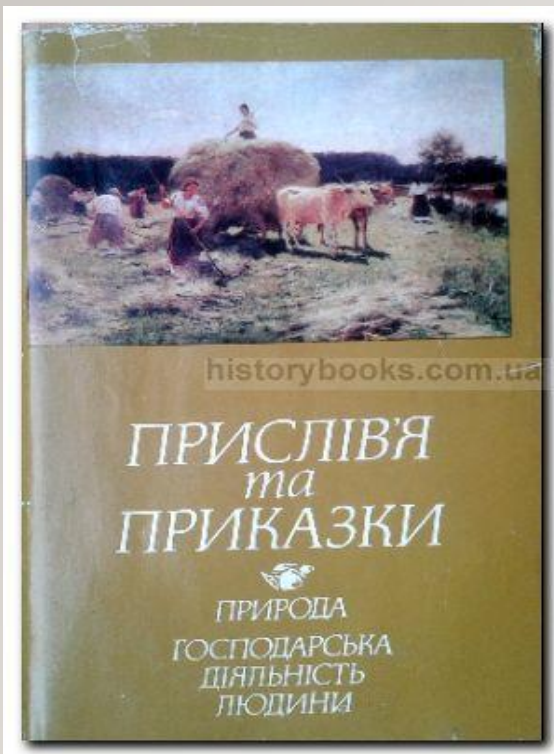

Казки і оповідання про бережливе ставлення до природи

https://www.google.com/search?q=%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F+%D0%BF%D1%80%D0%BE+%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B4%D1%83&tbm=isch&ved=2ahUKEwjK5t7F0rD9AhXPtSoKHRBbCSAQ2-cCegQIABAA&oq=%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F+%D0%BF%D1%80%D0%BE+%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B4%D1%83&gs_lcp=CgNpbWcQARgAMgUIABCABDIHCAAQgAQQGDIHCAAQgAQQGDIHCAAQgAQQGD0ECCMQJzoICAAQgAQQsQM6BAgAEEM6CwgAEIAEELEDEIMBUNgrWN21AWC_0AFoAHAAeAAW6IAfEOkgEEMjluMZgBAKABAaoBC2d3cy13aXotaW1nwAEB&sclient=img&ei=Kvv5Y8qpCM_rqgGQtqWAAg&bih=706&biw=1399&rlz=1C1GCEA_enUA1023UA1023#imgrc=GraB8K1QbnNZM

https://www.google.com/search?q=%D0%B2%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0+%D1%96+%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%B0+%D1%86%D0%B8%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8&tbm=isch&ved=2ahUKEwjZ-s740LD9AhUjDBAIHQ3wD8sQ2-cCegQIABAA&oq=%D0%B2%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0+%D1%96+%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%B0+%D1%86%D0%B8%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8&gs_lcp=CgNpbWcQARgAMgQIIXAnUABYAGDDGmgAcAB4AIABV4gBV5IBATGYAQCqAQtnD3Mtd2I6LWltZ8ABAQ&scIent=img&ei=e_n5Y5nROqOYwPAPjeC_2Aw&bih=706&biw=1399&rlz=1C1GCEA_enUA1023UA1023#imgrc=vgkqed7Si7LAEM

ПРИРОДА. ІІ ЯВИЩА

Земля.

1. Більше землю удобрій — будеш мати урожай (*Зак. пр., 53*).
2. а) Дай землі, то і вона тобі дасть (*Укр. пр., 1955, 102*); б) Дай нивці, то й нивка дасть (*Н. н., Черк.*).
3. Земля дає все і забирає все (*Прип., 138*).
4. Земля багата — народ багатий (*Н. н., Черк.*).
5. а) Земля — мати (*Ном., 9*; *Зак. пр., 54*; *Укр. пр., 1963, 246*); б) Земля — наша мати, всіх годує (*ІМФЕ, 14-3, 211, 7*).
6. Земля найбагатша, вода найсильніша (*Н. н., Черніг.*).
7. Земля потребує доброї погоди, доброго насіння, доброго робітника (*Прип., 138*).
8. Земля слухом повна (*Н. н., Черніг.*).
9. Земля — тарілка, що покладеш, те й візьмеш (*Н. н., Черк.*).
10. Земля — трудівниця, аж парує та людям хліб готує (*Ком., 40*; *Укр. пр., 1955, 101*; *1963, 246*).
11. а) Ми землю з рук, а діти нас прокленуть; б) Не випускай землі з рук; в) Не випускай землі з рук, бо діти прокленуть (*Прип., 138*).
12. На добрій землі хліб сіють, а на плоху гній возять (*Укр. пр., 1963, 246*).
13. а) На добрій землі що не посієш, то вродить (*Шим.-Іл., 45*; *Укр. пр., 1955, 101*; *1963, 246*); б) На добрій землі що посієш, то і вроди, на добрі зуби що вкинеш, то і з'їсть (*Ном., 138*).— *Віл. Гр., 1, 51*.

https://www.google.com/search?q=%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D0%B7%D0%BA%D0%B8+%D0%BF%D1%80%D0%BE+%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B4%D1%83&tbm=isch&ved=2ahUKEwihrlJE2bD9AhUIDhAIHUr1Cv4Q2-cCegQIABAA&oq=%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D0%B7%D0%BA%D0%B8+%D0%BF%D1%80%D0%BE+%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B4%D1%83&gs_lcp=CgNpbWcQARgAMgUIABCABDIHCAAQgAQQGFCcD1jHUGCdaWgAcAB4AIBVYgB4AiSAQIxNjgBAKABAaoBC2d3cy13aXotaW1nwAEB&scIent=img&ei=fgL6Y6H1G6WcwPAPyuqr8A8&bih=706&biw=1399&rlz=1C1GCEA_enUA1023UA1023#imgcr=MWdGj_snkaEcbM

ВІД ВІЙНИ НЕ МОЖНА ЧЕКАТИ НІЯКИХ БЛАГ ВЕРГІЛІЙ

- Війна. Вона руйнує не лише людські життя, а й екосистеми, що потерпають від пожеж, ракетних обстрілів і мінування.
- Сьогодні неможливо назвати точні цифри щодо масштабів постраждалих площ: на частині територій досі тривають бойові дії, решта перебуває під окупацією чи очікує на розмінування.

Війна, війна! І знов криваві ріки!
І грім гармат, і шаблі дзвін.
Могили, сироти, каліки І сум
покинутих руїн.

Олександр Олесь

УкрЛіД

https://www.google.com/search?q=%D0%B2%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0+%D1%96+%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%B0+%D1%86%D0%B8%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8&tbm=isch&ved=2ahUKEwjZ-s740LD9AhUjDBAIHQ3wD8sQ2-cCegQIABAA&oq=%D0%B2%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0+%D1%96+%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%B0+%D1%86%D0%B8%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8&gs_lcp=CgNpbWcQARgAMgQIIxAnUABYAGDDGmgAcAB4AIABV4gBV5IBATGYAQCqAQtnD3Mtd2I6LWltZ8ABAQ&scient=img&ei=e_n5Y5nROqOYwPAPjeC_2Aw&bih=706&biw=1399&rlz=1C1GCEA_enUA1023UA1023#imgrc=Og6aAcbfQ_YkJM

-
- Людська діяльність викликає забруднення довколишнього середовища, кліматичні зміни, вимирання тварин і рослин.
 - Необхідно пам'ятати: шкодячи природі, ми робимо також гірше і собі.
 - Ми маємо зберегти багатства й красу природи, бо тільки за цієї умови можливе наше життя на Землі.

<https://sites.google.com/site/prirodaukraieni9612/>

Люби природу не як
СИМВОЛ
Душі своєї, Люби
природу не для себе,
Люби для неї.

Максим Рильський
УкрЛіб

<https://www.ukrlib.com.ua/quotes/quotes.php?qid=18>

КОРИСНІ ДЖЕРЕЛА

1. 3 березня — Всесвітній день дикої природи / Андрій Немировський [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.google.com/search?q=3+%D0%B1%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%BD%D1%8F+%E2%80%93+%D0%92%D1%81%D0%B5%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96%D0%B9+%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%8C+%D0%B4%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D1%97+%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%B8&rlz=1C1GCEA_enUA1023UA1023&sxsrf=AJOqlzWnAG2uyqvO1IKvfEgwWkEF9mboaA:1676894894499&source=Inms&tbm=vid&sa=X&ved=2ahUKEwjWplykiKT9AhUN-yoKHXNqAHIQ_AUoAnoECAEQBA&biw=1387&bih=706&dpr=1.25#fpstate=ive&vld=cid:f8ad0195,vid:RpB_oq0uzUE
2. 45 цікавих фактів про диких тварин [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://faktypro.com.ua/page/45-czikavikh-faktiv-pro-dikikh-tvarin>
3. Екологічний тероризм російської армії в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://eco.rayon.in.ua/topics/503988-ekologichniy-terorizm-rosiyskoi-armii-v-ukraini>
4. Найнебезпечніші тварини світу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.factday.net/10-10-najnebezpechnishi-tvaryny-svitu.html>

КОРИСНІ ДЖЕРЕЛА

5. Природа України [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://sites.google.com/site/prirodaukraieni9612/>

6. Факти про тварин Червоної книги [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://www.factday.net/10-1-fakty-pro-tvaryn-chervonoyi-knygy.html>

7. Цікаві факти про ведмедів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.factday.net/10-2-tsikavi-fakty-pro-vedmediv.html>

8. Цікаві факти про вовків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.factday.net/10-5-tsikavi-fakty-pro-vovkiv.html>

9. Чи дійсно вовки виють на місяць [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.factday.net/10-24-chy-dijsno-vovky-vyut-na-misyacz.html>

10. Як війна впливає на екосистеми та чи зможе природа відновитися самостійно [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://shotam.info/viyna-ne-zakinchietsia-na-linii-frontu-yak-boyovi-dii-vplyvaiut-na-ekosystemy-ta-chy-zmozhe-pryroda-vidnovytysia-samostiyno/>

Запропоновані матеріали можна використати на уроках біології,
екології або в позакласних заходах

ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ!